50487

86482

A Hét

társadalmi hetilap

3760

KIR. ÜGYÉSZSÉG
1933 AUG. 30.
ÁTVETTE

Százhusz waggon porral fertőzik meg

évente a fővárosi tüdőgondozó telepének levegőjét. A tisztifőorvos azonnali intézkedését sürgetjük

Megdöbbentő és szinte hihetetlen esetet hoztak tudomásunkra, amely — ha megfelel az igazságnak — feltétlenül szükséges, hogy a székesfőváros tiszti főorvosának vizsgálatát vonja maga után.

Alig néhány évvel ezelőtt épült fel a Dévai ucca 15. szám alatti telken, a város poros és nehéz levegőjétől mentes helyen Budapest új tüdőgondozó telepe. A kis kaliberű szanatóriumot a modern orvostudomány feltételeinek szemelőtt tartásával rendezték be, mintegy másfél millió pengő költséggel. Ez az intézmény megtestesítője volt a szanatórium hivatásának, amelyben a betegek gyógyulást keresnek. Tisztaság, kifogástalan ellátás, előzékeny bánásmód és főként a tiszta levegő, amely gyógyulást hoz a tbc szerencsétlen áldozatainak. Itt mindent megtalálhattak, ami a nyugalmukat biztosította és gyógyulásukat elősegítette.

A jövőben azonban, ha idejekorán nem érkezik hatósági intézkedés, mindez megváltozik.

Lichtenstein Mór, akinek különben a Király ucca 26 alatt van az üzlete, elhatározta, hogy a Dévai ucca 17/a. számú házában magtisztító telepet létesít.

Lichtensteinnek ezt az elhatározását a tüdőgondozó vezetőjével is közölték, aki annyira hihetetlennek tartotta ezt a hírt, hogy szükségtelennek látta ellene bármit is tenni. Nem gondolt és nem is gondolhatott másra, mint minden józan eszű ember, hogy a hatóságok ezt a telepengedély iránti kérelmet el fogják utasítani.

Június 30-án Lichtenstein kérésére szemlét tartottak, amely legnagyobb meglepetésre úgy döntött, hogy engedélyezi a magtisztító telep felállítását. A helyszíni vizsgálatot a szomszédos házak lakói is nagy érdeklődéssel nézték. Ezek közt volt Balassa Ernő színész, aki amikor a döntést meghallotta, kérte a bizottság tagjait, hogy ha már másra nem, de legyenek tekintettel a tüdőbetegekre, akiknek gyógyulása megkívánja az egésznapi szabad levegőn való tartózkodást, tehát utasítsák el a telepfelállítás iránti kérelmet.

A bizottság álláspontja megmásíthatatlan volt, az engedélyt megadták. Nem tudjuk, vajjon a tiszti főorvosnak tudomása van-e erről az intézkedésről, amelynek következtében a magtisztító üzem évente százhusz vaggon port bocsát a levegőbe, amelynek legalább egynegyed része a tüdőbetegek levegőjét fertőzi meg és teszi egészségtelenné.

A szemle befejezése után, illetve az engedély kikézbesítésekor már megjelentek Lichtenstein munkásai és hozzákezdtek a magtisztító telep üzembehelyezéséhez...

Horthy Miklós-Tudományegyetem KÖNYVTÁRA SZEGED

Négerek, koldusok és prostituáltak

HÁROM PROBLÉMA

Nem a nyári szezón miatt írunk a négerekről, a holdusokról és a prostituáltakról. Nem azért foglalkozunk ezzel a kérdéssel, mintha ennek a három problémának a megoldása megszüntetné a gazdasági bajainkat. Nem. Ez a három kérdés most úgy tolakodott előre, amely mellett, ha akarunk elmegyünk, senki sem ró meg érte bennünket. Ugy érezzük azonban, hogy emberbaráti kötelességünk mégis ezekről a problémákról írni, álláspontunkat kifejteni és az esetleges hozzászólásoknak „több szem, többet lát" elve alapján helyt adni.

✶

A négerek

Az elmult héten az egész magyar sajtót foglalkoztatta az a panasz, amelyet a négernek vélt Ali ellen emelt egy előkelő társadalmi állást betöltő úr. Egyesek ennek az úrnak adtak igazat, a többség — az igazságos, az előítélettől mentes, a saját eszével gondolkozó — a megbántott pártjára állt. Ez szerintünk a természetes. Mert a magyar embert sohasem lehetett lovagiatlansággal, a védtelenek megszégyenitésével, lélekgyilkossággal vádolni.

Kulturember nem tehet különbséget testszín között. Hisz a szerencsétlen védtelen, veleszületett testszínével szemben. Ettől függetlenül igen kiváló ember lehet. Ne hagyjuk tehát, hogy bennünket is megfertőzzenek az esztelen és embertelen négergyűlölet miazmáival.

✶

Koldusok

A munkanélküliséggel egyenes arányban növekszik a koldusok száma — mondják az illetékesek nyilatkozatai. Ezt nyilatkozatok nélkül is tudjuk, különösen látjuk. Ezzel azonban nem elégedhetünk meg, ha tudomásunkra adják, hogy miért van a rossz. Sokkal jobban érdekelne bennünket, hogy mit szándékoznak tenni ennek a rossznak megszüntetésére.

Ha az illetékesek tanácstalanok, kérdezzék meg néhány vidéki város vezetőitől, hogy miképpen oldották meg a saját városuk koldusproblémáját. Kérdezzék meg, hogy a segélyezésre szánt összegből milyen hasznos közmunkákat végeztettek el a munkanélküliekkel, akik Budapesten koldusokká züllöttek. Nap-nap után rendezzen a rendőrség razziát és ne az egyenruhás rendőrökkel akarják megoldani ezt a kérdést, hanem polgári ruhásokkal, akiknek a napfényben csillogó kardjuk nem fogja százméterekről, tükrözésével elkápráztatni, illetve figyelmeztetni a koldusokat és álkoldusokat: vigyázz, mert jön a rendőr!

Mindentől függetlenül pedig, nem lehet közömbös, hogy fejlődő idegenforgalmunk testén egy ilyen csunya folt éktelenkedjen.

✶

A prostituáltak

Hónapok óta kisért a prostituáltak Angyalföldre való kitelepítésének kérdése. Angyalföld tiltakozik, tegyük hozzá jogosan és érthetően, a főkapitány hallgat, mint a szfinx. Közben a titkos prustitució virágzik.

Nem ezek a nyilvántartott — sötét zúguccákban egyik napról a másikra tengődő — szerencsétlenek, a veszedelmei Budapestnek, hanem a körutakat az esti órákban elözönlő titkos prostituáltak, akik orvosi ellenőrzés nélkül „dolgoznak" és megfertőzik a várost.

Ezeket irtsa ki a Főkapitány ur. Ezeket telepítse ki valamelyik kórházba, azután pedig a toloncházba.

Ez az igazi megoldása a prostitució problémájának.

Kirándulás Esztergomba

FOLYÓIRATOK SZEGED

Előkelő protekciósok,

fővárosi tisztviselők, hozzátartozóik, OTI orvosok, szépasszonyok, divatszalon mannequinek és egyebek

veszik el a nyomorgó színészek elől kenyerüket

Uj magyar filmet pergetnek az egyik budapesti studióban. Mintegy kétszáz statiszta dolgozik ebben a filmben, amelynek minden valószínűség szerint „*Egy különös szerda*“ lesz a címe. Ez különben nem is fontos, nem is érdekes. A cím jó, a darab is előreláthatólag jó lesz, hisz *a szereplők, a komolyak, a filmjátszás művészetének világszerte elismert reprezentánsai.*

A statisztériát is

jónevű ismert színészekből akarták összeállítani. Ezt a jószándékot azonban több, részben elháríthatatlan, részben előre nem látot akadály gáncsolta el.

Többek között, ami a legszomorúbb, a jónevű, de néhány hónap óta állástalan színészek és színésznők nyomorúságukban kénytelenek voltak garderobjuk legértékesebb darabjait, estélyi ruháikat pengőkért eladni, hogy lakbérüket vagy pedig mindennapi megélhetésükhöz szükséges kosztjukat kifizethessék.

A szóban lévő film, a Daróczy-film rendezősége nem ujsághirdetések útján akart filléres statisztériát toborozni, hanem az állástalan művészeket a mai viszonyok között meglepően jó fizetéshez igyekezett juttatni és ép ezért azt kérte a Színészszövetségtől, hogy közölje velük a keresetnélküliek névsorát. A Színészszövetség természetesen eleget tett a kérésnek, Daróczyék pedig levélben szólították fel a listán szereplőket, hogy mikor jelentkezzenek felvételre.

A húsz- és huszonötpengős statiszta fellépti díjakat megkeresni akarók között láttuk az utóbbi esztendők nem egy ismert, karriert befutott színésznőjét és színészét,

akik lámpalázzal várták, hogy megfelelnek-e a szerepekre.

Ezek a művészek letörten távoztak a műtermből, nem mintha a tehetségükben lett volna kivetni való, hanem a ruhatáruk volt hiányos. *Estélyi ruha kellett volna szerepükhöz. Ezt pedig talán néhány nappal ezelőtt adták el, hogy ebédjük legyen.* Mit tehetett mást a rendezőség, mint kénytelen volt az egyik belvárosi ruhaszalonba telefonálni, ahonnan a mannequinek tömegét állították a film rendelkezésére.

Ebben nem is találunk semmi kivetni valót. Daróczyék bebizonyították, hogy a jószándék meg volt bennük. Ellenben nem tudjuk eléggé elítélni a másik magyar film rendezőit, ahol

a statisztéria összeállításánál a legkülönbözőbb protekciók érvényesültek és ahol valóban az éhező, nélkülöző színészeink elől vették el a kenyeret egy fővárosi tisztviselő, felesége, leánya, annak vőlegénye, egy OTI orvos és más olyanok, akiknek mindenütt csak nem filmen van a helyük.

Nem akarunk arról beszélni, hogy egyes urak, akik megfelelő összeköttetésekkel rendelkeznek, végkielégítés, vagy szívük hölgyének szerepelni vágyásuk kielégítésére bepro-

tezsálták őket a statiszták soraiba.

Minden bizonnyal

nagy meglepetésben lesz része a pesti közönségnek, amikor ez a film vetítésre kerül és amikor a statisztériában rá fognak ismerni a korzó és a strandok szépeire.

Legérdekesebb azonban az a társasjáték lesz, hogy *ki találja ki azokat a személyeket és személyi kapcsolataikat mindazoknak, akik lehetőleg háttal fordultak a filmfelvevőgép elé, mert maguk is szégyelték: cukrászsüteményeikkel nem elégedtek meg, még néhány éhező színész száraz kenyerét is elorozták...*

Amerikai iparmágnás felesége lett a belvárosi bank egyik tisztviselőnője

Egyik legnagyobb fővárosi bank fiókpénztáránál dolgozott évekig G. Ilona, aki régi előkelő, de elszegényedett pesti család feltünő szép leánya. A banknál mindenki szerette a szorgalmas és szerény teremtést, aki a bankban azzal tette magát nélkülözhetetlenné, hogy anyanyelvén és a németen kívül az angolt is tökéletesen beszélte. Középiskoláit Angliában végezte.

Néhány hónappal ezelőtt a bankban jelentkezett egy elegáns úr. Amerikai hitellevelére pénzt akart felvenni. A fiók igazgatóját kereste fel az amerikai, aki tört magyarsággal adta elő kívánságát. Az igazgató nem beszélt angolul. A másik helyiségben dolgozó G. Ilonát kérte meg, hogy legyen segítségére és intézze el a kiutalást. A fiatal lány hibátlan angol nyelven kezdett el diskurálni az idegen úrral. Amíg a szokásos adminisztrációt lebonyolították, G. Ilona szórakoztatta a várakozót, S. Károlyt, aki 20 évvel ezelőtt került ki Amerikába.

S. Károly Jamestownban egy nagy gyár kereskedelmi igazgatója.

A hosszúra nyuló beszélgetésre kiváncsian figyeltek fel a bank tisztviselői. Ezt S. Károly észre véve, bocsánatot kért a hosszú zaklatásért, majd megkérdezte G. Ilonát, hogy nem lenne-e lehetséges, máskor is találkozni. Randevut adtak egymásnak.

Találkozásuk után pontosan a tizedik napon egy félórai beszélgetés után megkérte G. Ilona anyjától a leány kezét.

S. Károly elmondta, hogy jól jövedelmező állása van, 40 éves és most már nem hajlandó, ha Ilona is úgy akarja, nélkülé vissza menni új hazájába. Egyúttal kijelentette, hogy a házasság annál is inkább sürgős számára, mert hajójegye négy nap mulva lejár és addig szeretné megtartani az esküvőt, fiatal feleségét pedig magával akarja vinni.

Elképzelhető a család csodálkozása a rövid terminus hallatára. Hisz a fiatalemberről nem is tudtak semmit. G. Ilona rövidesen megszerette S. Károlyt, de előnyös bemutatkozása és az elmondottak után is a legnagyobb csaló lehetett. Ezt őszintén megmondták neki. S. Károly ezt az akadályt is elhárította. Felhívta telefonon az egyik nagy budapesti iparvállalat igazgatóját, régi barátját, aki anyagi és erkölcsi felelősséget vállalt a vőlegényjelöltért. A harmadik napon, egész csendben meg tartották az esküvőt. A figyelmes S. Károly nagyobb összeget deponált anyósa gondtalan megélhetésére.

A fiatalok az ismertség tizennegyedik napján el utaztak Budapestről. A fiatal asszony fél évvel ezelőtt hagyta itt pesti otthonát. G. Ilona édesanyja most csomagol. Rövidesen ő is itthagyja Budapestet.

*

Erről beszélnek most a bankok hivatalnoknői és nem csoda, hogy szorgalmasan tanulnak angolul. Valamennyien fiókpénztári elhelyezkedést keresnek.

STÜHMER
FRUTTI
KITÜNŐ ÜDITŐ CUKORKA
KAPHATÓ 10 ÉS 40 FILLÉRES CSOMAGOLÁSBAN

Sorozatos botrányok a BSZKRT kisszakasz-tantuszai körül

Csak arról olvastunk kommünikét, hogy hány darab tantusz került az első napon forgalomba, a sorozatos érmeváltási botrányról viszont bölcsen hallgatnak a Közlekedési R.-T. vezetői

A megrendelt és így természetesen fizetett ujságcikkek hozsánna-sorozatot írtak arról, hogy milyen várakozáson felüli sikere volt a BSZKRT valamennyi vonalán bevezetett kisszakasz-jegy premierjeinek.

Ezekben a cikkekben olvashattunk az első napon eladott 800.000 tantuszról, a közönség lelkesedéséről és megelégedettségéről, olvashattunk a várható nagy forgalom emelkedéséről és mindenről, amit a BSZKRT reklámemberei pihent agyukkal kieszelhettek. Szóval csak olyanról írtak, vagy olyanokról irattak, amit a villamos utazásra kényszerült utas nem ellenőrizhet.

Nem adtak azonban hivatalos jelentést arról, hgoy milyen botrányoknak színhelye csaknem minden megállónál a villamos és mennyi gorombaságot kell lenyelniök a szerencsétlen, jobbsorsra érdemes villamoskalauzoknak,

akik pedig csak a bölcsen kieszelt, de semmiesetre sem jogos utasításokat hajtják végre.

Ezeknek a közlését minden valószínűség szerint azért nem tartották fontosnak, mert erről a közönség úgy is személyesen meggyőződhet.

Talán méltóztattak látni a BSZKRT által kibocsátot és a közönséggel valószínűleg esti ingyen tanfolyamon ismertetendő térképet. Ezzel kapcsolatosan nem arról akarunk többek közt írni. hogy például ilyen kisszakaszok is vannak: *Vilmos császár úttól a Földmivelésügyi miniszteriumig, tehát két rövid megálló 6 fillér.*

Bennünk van annyi jóindulat, hogy ezt az árdágítást, a gyors munka hevében elkövetett kisiklásnak vegyük. Arról akarunk írni, amelyben megtanítják az utazóközönséget számolni. Tudniillik a térkép másik oldaláról a következőket tanulhatjuk meg.

Egy kisszakaszjegy		*6 fillér*
Két	„	*12* „
Három	„	*18* „

Ezt valószínűleg azért tanítják így, mert nem így van. A villamoson fizetendő és fizettetett helyárak a következők:

Egy szakaszjegy		*16 fillér*
Két	„	*22* „
Három	„	*28* „

A viteldíjárak pedig az alábbiakért alakulnak így:

1. **A villamos megállók elől bevonták a jegyárusokat, tehát tantuszt csak a villamoson lehet venni.**

2. **A kisszakaszos utasok részére fentartott első perronra csak tantusszal lehet felszállni, tehát**

3. **csak úgy juthatunk tantuszhoz. ha a hátső perronra szállunk fel, 16 fillérért „rendes" szakaszt váltunk és amikor ez megtörtént, előterjeszthetjük szerény kisszakaszjegy váltására irányuló kérésünket.**

A kisszakasz-viteldíj kérdést ezzel lezártuk. Most áttérünk az újonnan bevezetett rendszer *közlekedési anarhiát előidézett oktalanságára.*

Az első, kisszakaszos perron zsúfolva van, a villamos többi részén alig van utas. Ez a BSZKRT urainak a dolga, hogy ezt az állapotot rendben levőnek találják-e, hogy azonban ne kelljen percekig várni a kisszakasz utasok torlódása miatt a villamosok indulására, hogy ne szakítsák le a közönség ruháját, hogy ne kelljen

a válogatott gorombaságokat eltűrni és hogy az esős őszi idők járványai ne szedjék áldozataikat,

ez elsősorban ránk, a közönségre, a rendre felügyelni köteles főkapitányra és a főváros lakosságának egészségét védeni hivatott tisztifőorosra tartozik.

Intézkedést pedig a közönség érdekében a legsürgősebben követelünk.

A társasjátékba is bevonult a revizió gondolata...

Érdekes és értékes, új tartalmú társasjáték áll forgalombahozatal előtt, amely a revizió gondolatát lesz hivatva már a gyermeklélekbe beleedzeni. A régi lóverseny és egyéb megszokott formák helyett az új játék Magyarország térképét veszi alapul, amelyen más-más színezéssel vannak feltüntetve a megszállott területek. A négy vagy ennél kevesebb játékos mindegyike magyar diplomata, akik egy-egy szomszéd országgal szemben a revizió megvalósításán tárgyalnak. Aszerint, hogy kockadobáskor milyen országrészek színei és hány kockán kerülnek felülre, haladnak előre az illető játékosok vagy hátrálnak bizonyos esetekben. Ehhez mérten tolódik előre a demarkáció a régi határok felé, amelyet vgy a csonkaország színét viselő borítólapok vagy kis talpakra helyezett zászlók tesznek szemléletessé. A demarkáció mentén felállított zászlók mindegyike kirajzolt vonalao nyomul előre, sorban érintve rajta az útba eső nevezetesebb pontokat. Egyébként ha egy játékosnak több lépéshez van joga, több kockán került felülre a színe, általában szabadon választhat, hogy egy vonalon teszi-e a lépéseket vagy különböző vonalakon megosztva él-e ezzel a joggal. Kívánatos azonban annak kimondása, hogy először azokon a vonalakon kell előrehaladni, amelyek a túlnyomóan magyarlakta sötétebb árnyalással jelzett területekre vezetnek.

Győz az a játékos, aki leggyorsabban tud előrejutni, illetve akinek leghamarább sikerül a neki kijelölt országrészt egészében visszaszerezni. Természetesen az elszakított részek területbeli különbözőségéhez igazodnak a kockadobás esélyei is.

A térképen szereplő helységnevekhez szövegmagyarázat is tartozik, amelynek egy-egy pont elérése alkalmával való felolvasása nagyon növeli a játék hazafiasan tanulságos jellegét, de megadja ezt önmagában már az is, hogy a játszó gyermekek állandóan az ország térképét látják maguk előtt, annak szétszabdalt állapotában, a különösen is magyarlakta területek szemléletes kiemelésével és folytonos átvonulásban vannak az egyes városokon, nevezetesebb pontokon.

A ma oly örvendetesen aktuális játék a karácsonyi piacon bizonyára nagy kelendőségnek fog örvendeni.

Idegenforgalmi gangsterek garázdálkodnak Budapesten,

akiktől meg kell tisztitani a dunaparti előkelő hoteleket

Az *Országos Magyar Idegenforgalmi Tanács* és az illetékes tényezők figyelmét hívjuk fel az alábbi megbotránkoztató esetre, amelynek szereplői *két előkelő svájci uriasszony és egy pesti idegenforgalmi gangster.*

A két svájci nő néhány nappal ezelőtt érkezett Budapestre, az egyik előkelő dunaparti hotelben szálltak meg. Párnapos itt tartózkodásuk után a hotel halljában reggeliztek, amikor odalépett hozzájuk egy magas, elegánsan öltözött fiatal ember, aki a szálló tulajdonosa fiának mutatkozott be. Néhány perces beszélgetés után

azt az ajánlatot tette a két nőnek, tekintve, hogy hosszabb időt töltött Svájcban, nagy ismeretségre tett szert, sok kedves napot töltött ott, valamiképpen viszonozni szeretné azokat a kedvességeket, amelyben részesült, tehát meghívja sétaautózásra a svájciakat.

A két úriasszony örömmel vette az ajánlatot. Pillanatokra eltünt a fiatalember, majd amikor visszajött, azt mondta, hogy az autó már várja őket. A háromtagú társaság kétórai kocsizás után tért vissza a hotelba. Amikor kiszálltak az autóból, hálálkodva köszönték meg a szállótulajdonos „fiának" a felejthetetlen élményeket.

Búcsúzásnál azonban kellemetlen meglepetésben volt részük a svájciaknak. A fiatalember felszólította őket, hogy az autó viteldíját, 49 pengőt egyenlítsék ki.

A két nő érthető meglepetéssel, de kénytelen volt eleget tenni ennek a felhívásnak.

Mi sem természetesebb, hogy kétórai autózás nem kerül 49 pengőbe, de annál valószínűbb, hogy *a fiatalember részesedést kapott és jóidőre elriasztotta ezeket a vendégeket Budapestről, akik még aznap délután a bécsi autobusszal elutaztak.*

A magyar idegenforgalom jó hírnevére elsősorban ügyelő és ezzel kötelességét teljesítő Idegenforgalmi Tanács nagyon helyesen tenné, ha valamilyen módon megakadályozná az ilyen és ehhez hasonló zsarolásokat, amelyek az utóbbi hónapokban örvendetesen feljavult idegenforgalmunkat dezavuálják.

Kokainszeansz után mellbelőtte magát egy ismert pesti gyáros fia

Mi történt éjfélkor a budai villában?

Néhány nappal ezelőtt éjfélkor *revolver dörrent a csendes Buda egyik villájában, amelynek tulajdonosa egy ismert pesti szépség.* A revolverdörrenés után néhány perccel csukott Hudson kocsi fordult ki a villa kapuján és robogott a város felé.

A kocsiban viaszsárga arccal egy huszonkétéves fiatalember feküdt. W. István, egy pesti gyáros fia.

A kocsi egy magánszanatórium előtt állott meg. A fiatalembert felvitték a műtőbe. Azonnal megoperálták. Melléből a revolvergolyót eltávolították és az orvosok megnyugtatták a közben odaérkezett, remegő szülőket: a fiú megmenthető.

Hosszú, *szomorú regény előzte meg ezt az öngyilkossági kísérletet.* W. István, akinek édes apja dúsgazdag gyáros, eredetileg az ügyvédi pályára készült. Közbejött azonban egy súlyos, valószínűleg gyógyíthatatlan betegség. Ez a betegség megszakította az egyetemi tanulmányokat. A fiú apja gyárába lépett be. Életére, szórakozásaira azonban állandóan ránehezedett a betegség!

A fiú búskomor lett. Apatikus volt minden iránt. És senki sem tudja miképpen, de megszokta a kokaint!

Szülei szanatóriumban helyezték el. Minden hiába való volt! Mikor kijött, kezdődött előről minden. Időközben *megismerkedett egy társaságbeli leánnyal, aki szintén a fehér méreg rabszolgája.* És a halálos, romboló szenvedély összehozta a két szerencsétlen embert. *A fiú mindennapos vendég lett a leány budai villájában.*

Csütörtökön este is felment a leányhoz. Teáztak... és

pontban éjfélkor eldördült a revolver.

A leány sírva hívta elő a soffőrjét és a fiú mellé ülve vele jött a szanatóriumba.

Néhány nap mulva *felgyógyul W. István.* Szülei egy fiatal orvos társaságában *külföldre küldik egy nagy osztrák szanatóriumba.*

Remélik, hogy fiúkat sikerül kigyógyítani borzasztó szenvedélyéből.

Az öngyilkossági kísérlet okát nem is kérdik tőle. Felesleges, hiszen ugyis sejtik.

Magyar könyvből, lengyel film

Az utóbbi esztendők, de egyben a magyar könyvpiac irodalmának kétségtelenül legnagyobb sikere *Lévai* Jenő: *Éhség, árulás, Przemysl!* című könyve volt. A 25.000 példányban elfogyott könyvnek már a hatodik kiadása is készül, amely minden valószínűség szerint egy időben jelenik meg z angol, német és lengyel fordítással.

Mégsem erről, az ugyancsak nem lekicsinylendő könyvsikerről akarunk írni, hanem arról a filmről, amely Lévai Jenő könyveit örökítette meg, a volt orosz és lengyel harctereken lefolyt küzdelmeket.

Przemysl várának hősies védelmét vitte filmre és ezzel örök emléket állított a magyar honvéd gigászi küzdelmének, pokoli szenvedéseinek és halált megvető bátorságának.

A regényt János *Harajda*, a lengyel hadtörténelmi múzeum vezetője fordította lengyelre és az ő fordításának kivonatát közli nap-nap után Lngyelország legtekintélyesebb napilapja, a *„Tempo Dnia"*. A mintegy másfélmillió zloty költségen megrendezett film hadászati felvételeit is Harajda vezeti, aki ugyancsak részt vett a Przemysl körüli harcokban. A film a jövő év elején készül el, a magyar változata pedig egy év mulva kerül Magyarországra.

Ősi-Blazsek itthon

A közelmultban leplezték le előkelő közönség jelenlétében *Bund* Károly államtitkár gyönyörű síremlékét.

A művésziesen elkészített síremléket — amely a szobrászművészet remeke — *Ősi Blazsek* László szobrászművész készítette.

Ősi Blazsek László neve már ismeretes művészkörökben, kiváló portréival tünt fel, haza érkezett és jelenleg is több arisztokratánk portréján dolgozik. Még azt is meg kell említenünk, hogy az első Kemal pasa szobrot Ankarában ő készítette.

tezsálták őket a statiszták soraiba.

Minden bizonnyal

nagy meglepetésben lesz része a pesti közönségnek, amikor ez a film vetítésre kerül és amikor a statisztériában rá fognak ismerni a korzó és a strandok szépeire.

Legérdekesebb azonban az a társasjáték lesz, hogy *ki találja ki azokat a személyeket és személyi kapcsolataikat mindazoknak, akik lehetőleg háttal fordultak a filmfelvevőgép elé, mert maguk is szégyelték: cukrászsüteményeikkel nem elégedtek meg, még néhány éhező színész száraz kenyerét is elorozták...*

Amerikai iparmágnás felesége lett a belvárosi bank egyik tisztviselőnője

Egyik legnagyobb fővárosi bank fiókpénztáránál dolgozott évekig G. Ilona, aki régi előkelő, de elszegényedett pesti család feltünő szép leánya. A banknál mindenki szerette a szorgalmas és szerény teremtést, aki a bankban azzal tette magát nélkülözhetetlenné, hogy anyanyelvén és a németen kívül az angolt is tökéletesen beszélte. Középiskoláit Angliában végezte.

Néhány hónappal ezelőtt a bankban jelentkezett egy elegáns úr, Amerikai hitellevelére pénzt akart felvenni. A fiók igazgatóját kereste fel az amerikai, aki tört magyarsággal adta elő kívánságát. Az igazgató nem beszélt angolul. A másik helyiségben dolgozó G. Ilonát kérte meg, hogy legyen segítségére és intézze el a kiutalást. A fiatal lány hibátlan angol nyelven kezdett el diskurálni az idegen úrral. Amíg a szokásos adminisztrációt lebonyolították, G. Ilona szórakoztatta a várakozót, S. Károlyt, aki 20 évvel ezelőtt került ki Amerikába.

S. Károly Jamestownban egy nagy gyár kereskedelmi igazgatója.

A hosszúra nyuló beszélgetésre kíváncsian figyeltek fel a bank tisztviselői. Ezt S. Károly észre véve, bocsánatot kért a hosszú zaklatásért, majd megkérdezte G. Ilonát, hogy nem lenne-e lehetséges, máskor is találkozni. Randevut adtak egymásnak.

Találkozásuk után pontosan a tizedik napon egy félórai beszélgetés után megkérte G. Ilona anyjától a leány kezét.

S. Károly elmondta, hogy jól jövedelmező állása van, 40 éves és most már nem hajlandó, ha Ilona is úgy akarja, nélkülé vissza menni új hazájába. Egyúttal kijelentette, hogy a házasság annál is inkább sürgős számára, mert hajójegye négy nap mulva lejár és addig szeretné megtartani az esküvőt, fiatal feleségét pedig magával akarja vinni.

Elképzelhető a család csodálkozása a rövid terminus hallatára. Hisz a fiatalemberről nem is tudtak semmit. G. Ilona rövidesen megszerette S. Károlyt, de előnyös bemutatkozása és az elmondottak után is a legnagyobb csaló lehetett. Ezt őszintén megmondták neki. S. Károly ezt az akadályt is elhárította. Felhívta telefonon az egyik nagy budapesti iparvállalat igazgatóját, régi barátját, aki anyagi és erkölcsi felelősséget vállalt a vőlegényjelöltért. A harmadik napon, egész csendben meg tartották az esküvőt. A figyelmes S. Károly nagyobb összeget deponált anyósa gondtalan megélhetésére.

A fiatalok az ismertség tizennegyedik napján el utaztak Budapestről. A fiatal asszony fél évvel ezelőtt hagyta itt pesti otthonát. G. Ilona édesanyja most csomagol. Rövidesen ő is itthagyja Budapestet.

*

Erről beszélnek most a bankok hivatalnoknői és nem csoda, hogy szorgalmasan tanulnak angolul. Valamennyien fiókpénztári elhelyezkedést keresnek.

STÜHMER
FRUTTI
KITŰNŐ ÜDITŐ CUKORKA
KAPHATÓ 10 ÉS 40 FILLÉRES CSOMAGOLÁSBAN

Sorozatos botrányok a BSZKRT kisszakasz-tantuszai körül

Csak arról olvastunk kommünikét, hogy hány darab tantusz került az első napon forgalomba, a sorozatos érmeváltási botrányról viszont bölcsen hallgatnak a Közlekedési R.-T. vezetői

A megrendelt és így természetesen fizetett ujságcikkek hozsánna-sorozatot írtak arról, hogy milyen várakozáson felüli sikere volt a BSZKRT valamennyi vonalán bevezetett kisszakasz-jegy premierjeinek.

Ezekben a cikkekben olvashattunk az első napon eladott 800.000 tantuszról, a közönség lelkesedéséről és megelégedettségéről, olvashattunk a várható nagy forgalom emelkedéséről és mindenről, amit a BSZKRT reklámemberei pihent agyukkal kieszelhettek. Szóval csak olyanról írtak, vagy olyanokról irattak, amit a villamos utazásra kényszerült utas nem ellenőrizhet.

Nem adtak azonban hivatalos jelentést arról, hgoy milyen botrányoknak színhelye csaknem minden megállónál a villamos és mennyi gorombaságot kell lenyelniök a szerencsétlen, jobbsorsra érdemes villamoskalauzoknak,

akik pedig csak a bölcsen kieszelt, de semmiesetre sem jogos utasításokat hajtják végre.

Ezeknek a közlését minden valószínűség szerint azért nem tartották fontosnak, mert erről a közönség úgy is személyesen meggyőződhet.

Talán méltóztattak látni a BSZKRT által kibocsátot és a közönséggel valószínűleg esti ingyen tanfolyamon ismertetendő térképet. Ezzel kapcsolatosan nem arról akarunk többek közt írni. hogy például ilyen kisszakaszok is vannak: *Vilmos császár úttól a Földmivelésügyi miniszteriumig, tehát két rövid megálló 6 fillér.*

Bennünk van annyi jóindulat, hogy ezt az árdágítást, a gyors munka hevében elkövetett kisiklásnak vegyük. Arról akarunk írni, amelyben megtanítják az utazóközönséget számolni. Tudniillik a térkép másik oldaláról a következőket tanulhatjuk meg.

Egy kisszakaszjegy		*6 fillér*
Két	„	*12* „
Három	„	*18* „

Ezt valószínűleg azért tanítják így, mert nem így van. A villamoson fizetendő és fizettetett helyárak a következők:

Egy szakaszjegy		*16 fillér*
Két	„	*22* „
Három	„	*28* „

A viteldíjárak pedig az alábbiakért alakulnak így:

1. **A villamos megállók elől bevonták a jegyárusokat, tehát tantuszt csak a villamoson lehet venni.**

2. **A kisszakaszos utasok részére fentartott első perronra csak tantusszal lehet felszállni, tehát**

3. **csak úgy juthatunk tantuszhoz. ha a hátső perronra szállunk fel, 16 fillérért „rendes" szakaszt váltunk és amikor ez megtörtént, előterjeszthetjük szerény kisszakaszjegy váltására irányuló kérésünket.**

A kisszakasz-viteldíj kérdést ezzel lezártuk. Most áttérünk az újonnan bevezetett rendszer *közlekedési anarhiát előidézett oktalanságára.*

Az első, kisszakaszos perron zsúfolva van, a villamos többi részén alig van utas. Ez a BSZKRT urainak a dolga, hogy ezt az állapotot rendben levőnek találják-e, hogy azonban ne kelljen percekig várni a kisszakasz utasok torlódása miatt a villamosok indulására, hogy ne szakítsák le a közönség ruháját, hogy ne kelljen

a válogatott gorombaságokat eltűrni és hogy az esős őszi idők járványai ne szedjék áldozataikat,

ez elsősorban ránk, a közönségre, a rendre felügyelni köteles főkapitányra és a főváros lakosságának egészségét védeni hivatott tisztifőorosra tartozik.

Intézkedést pedig a közönség érdekében a legsürgősebben követelünk.

A társasjátékba is bevonult a revizió gondolata...

Érdekes és értékes, új tartalmú társasjáték áll forgalombahozatal előtt, amely a revizió gondolatát lesz hivatva már a gyermeklélekbe beleedzeni. A régi lóverseny és egyéb megszokott formák helyett az új játék Magyarország térképét veszi alapul, amelyen más-más színezéssel vannak feltüntetve a megszállott területek. A négy vagy ennél kevesebb játékos mindegyike magyar diplomata, akik egy-egy szomszéd országgal szemben a revizió megvalósításán tárgyalnak. Aszerint, hogy kockadobáskor milyen országrészek színei és hány kockán kerülnek felülre, haladnak előre az illető játékosok vagy hátrálnak bizonyos esetekben. Ehhez mérten tolódik előre a demarkáció a régi határok felé, amelyet vgy a csonkaország színét viselő borítólapok vagy kis talpakra helyezett zászlók tesznek szemléletessé. A demarkáció mentén felállított zászlók mindegyike kirajzolt vonalao nyomul előre, sorban érintve rajta az útba eső nevezetesebb pontokat. Egyébként ha egy játékosnak több lépéshez van joga, több kockán került felülre a színe, általában szabadon választhat, hogy egy vonalon teszi-e a lépéseket vagy különböző vonalakon megosztva él-e ezzel a joggal. Kívánatos azonban annak kimondása, hogy először azokon a vonalakon kell előrehaladni, amelyek a túlnyomóan magyarlakta sötétebb árnyalással jelzett területekre vezetnek.

Győz az a játékos, aki leggyorsabban tud előrejutni, illetve akinek leghamarább sikerül a neki kijelölt országrészt egészében visszaszerezni. Természetesen az elszakított részek területbeli különbözőségéhez igazodnak a kockadobás esélyei is.

A térképen szereplő helységnevekhez szövegmagyarázat is tartozik, amelynek egy-egy pont elérése alkalmával való felolvasása nagyon növeli a játék hazafiasan tanulságos jellegét, de megadja ezt önmagában már az is, hogy a játszó gyermekek állandóan az ország térképét látják maguk előtt, annak szétszabdalt állapotában, a különösen is magyarlakta területek szemléletes kiemelésével és folytonos átvonulásban vannak az egyes városokon, nevezetesebb pontokon.

A ma oly örvendetesen aktuális játék a karácsonyi piacon bizonyára nagy kelendőségnek fog örvendeni.

Idegenforgalmi gangsterek garázdálkodnak Budapesten,

akiktől meg kell tisztitani a dunaparti előkelő hoteleket

Az *Országos Magyar Idegenforgalmi Tanács* és az illetékes tényezők figyelmét hívjuk fel az alábbi megbotránkoztató esetre, amelynek szereplői *két előkelő svájci uriasszony és egy pesti idegenforgalmi gangster.*

A két svájci nő néhány nappal ezelőtt érkezett Budapestre, az egyik előkelő dunaparti hotelben szálltak meg. Párnapos itt tartózkodásuk után a hotel halljában reggeliztek, amikor odalépett hozzájuk egy magas, elegánsan öltözött fiatal ember, aki a szálló tulajdonosa fiának mutatkozott be. Néhány perces beszélgetés után

azt az ajánlatot tette a két nőnek, tekintve, hogy hosszabb időt töltött Svájcban, nagy ismeretségre tett szert, sok kedves napot töltött ott, valamiképpen viszonozni szeretné azokat a kedvességeket, amelyben részesült, tehát meghívja sétaautózásra a svájciakat.

A két úriasszony örömmel vette az ajánlatot. Pillanatokra eltünt a fiatalember, majd amikor visszajött, azt mondta, hogy az autó már várja őket. A háromtagú társaság kétórai kocsizás után tért vissza a hotelba. Amikor kiszálltak az autóból, hálálkodva köszönték meg a szállótulajdonos „fiának" a felejthetetlen élményeket.

Búcsúzásnál azonban kellemetlen meglepetésben volt részük a svájciaknak. A fiatalember felszólította őket, hogy az autó viteldíját, 49 pengőt egyenlítsék ki.

A két nő érthető meglepetéssel, de kénytelen volt eleget tenni ennek a felhívásnak.

Mi sem természetesebb, hogy kétórai autózás nem kerül 49 pengőbe, de annál valószínűbb, hogy *a fiatalember részesedést kapott és jóidőre elriasztotta ezeket a vendégeket Budapestről, akik még aznap délután a bécsi autobusszal elutaztak.*

A magyar idegenforgalom jó hírnevére elsősorban ügyelő és ezzel kötelességét teljesítő Idegenforgalmi Tanács nagyon helyesen tenné, ha valamilyen módon megakadályozná az ilyen és ehhez hasonló zsarolásokat, amelyek az utóbbi hónapokban örvendetesen feljavult idegenforgalmunkat dezavuálják.

Kokainszeansz után mellbelőtte magát egy ismert pesti gyáros fia

Mi történt éjfélkor a budai villában?

Néhány nappal ezelőtt éjfélkor *revolver dörrent a csendes Buda egyik villájában, amelynek tulajdonosa egy ismert pesti szépség.* A revolverdörrenés után néhány perccel csukott Hudson kocsi fordult ki a villa kapuján és robogott a város felé.

A kocsiban viaszsárga arccal egy huszonkétéves fiatalember feküdt. W. István, egy pesti gyáros fia.

A kocsi egy magánszanatórium előtt állott meg. A fiatalembert felvitték a műtőbe. Azonnal megoperálták. Melléből a revolvergolyót eltávolították és az orvosok megnyugtatták a közben odaérkezett, remegő szülőket: a fiú megmenthető.

Hosszú, *szomorú regény előzte meg ezt az öngyilkossági kísérletet.* W. István, akinek édes apja dúsgazdag gyáros, eredetileg az ügyvédi pályára készült. Közbejött azonban egy súlyos, valószínűleg gyógyíthatatlan betegség. Ez a betegség megszakította az egyetemi tanulmányokat. A fiú apja gyárába lépett be. Életére, szórakozásaira azonban állandóan ránehezedett a betegség!

A fiú búskomor lett. Apatikus volt minden iránt. És senki sem tudja miképpen, de megszokta a kokaint!

Szülei szanatóriumban helyezték el. Minden hiába való volt! Mikor kijött, kezdődött előről minden. Időközben *megismerkedett egy társaságbeli leánnyal, aki szintén a fehér méreg rabszolgája.* És a halálos, romboló szenvedély összehozta a két szerencsétlen embert. *A fiú mindennapos vendég lett a leány budai villájában.*

Csütörtökön este is felment a leányhoz. Teáztak... és

pontban éjfélkor eldördült a revolver.

A leány sírva hívta elő a soffőrjét és a fiú mellé ülve vele jött a szanatóriumba.

Néhány nap mulva *felgyógyul W. István.* Szülei egy fiatal orvos társaságában *külföldre küldik egy nagy osztrák szanatóriumba.*

Remélik, hogy fiúkat sikerül kigyógyítani borzasztó szenvedélyéből.

Az öngyilkossági kísérletokát nem is kérdik tőle. Felesleges, hiszen ugyis sejtik.

Magyar könyvből, lengyel film

Az utóbbi esztendők, de egyben a magyar könyvpiac irodalmának kétségtelenül legnagyobb sikere *Lávai* Jenő: *Éhség, árulás, Przemysl!* című könyve volt. A 25.000 példányban elfogyott könyvnek már a hatodik kiadása is készül, amely minden valószínűség szerint egy időben jelenik meg z angol, német és lengyel fordítással.

Mégsem erről, az ugyancsak nem lekicsinylendő könyvsikerről akarunk írni, hanem arról a filmről, amely Lévai Jenő könyveit örökítette meg, a volt orosz és lengyel harctereken lefolyt küzdelmeket.

Przemysl várának hősies védelmét vitte filmre és ezzel örök emléket állított a magyar honvéd gigászi küzdelmének, pokoli szenvedéseinek és halált megvető bátorságának.

A regényt János *Harajda*, a lengyel hadtörténelmi múzeum vezetője fordította lengyelre és az ő fordításának kivonatát közli nap-nap után Lngyelország legtekintélyesebb napilapja, a *„Tempo Dnia"*. A mintegy másfélmillió zloty költségen megrendezett film hadászati felvételeit is Harajda vezeti, aki ugyancsak részt vett a Przemysl körüli harcokban. A film a jövő év elején készül el, a magyar változata pedig egy év mulva kerül Magyarországra.

Ősi-Blazsek itthon

A közelmultban leplezték le előkelő közönség jelenlétében *Bund* Károly államtitkár gyönyörű síremlékét.

A művésziesen elkészített síremléket — amely a szobrászművészet remeke — *Ősi Blazsek* László szobrászművész készítette.

Ősi Blazsek László neve már ismeretes művészkörökben, kiváló portréival tünt fel, haza érkezett és jelenleg is több arisztokratánk portréján dolgozik. Még azt is meg kell említenünk, hogy az első Kemal pasa szobrot Ankarában ő készítette.

RÁKOK

egy pesti strandfürdő — medencéjében —

Megdöbbentő módon akarta a konkurrens vállalkozó tönkre juttatni ellenlábasát

A maga nemében páratlan feljelentésben keresett védelmet a rendőrségtől egyik, két évvel ezelőtt megnyilt és hatalmas forgalmat lebonyolító pesti strand tulajdonosa.

A feljelentő elmondta, hogy az utóbbi napokban

több fürdőző azzal a megdöbbentő panasszal fordult hozzá, hogy a strand medencéjében rák csipte meg őket.

„Tréfának tekintettem ezeket a panaszokat — írja a strandfürdő tulajdonosa a rendőrséghez intézett beadványában —, *amikor azonban azt kellett látnom, hogy egymásután maradnak el régi vendégeim és szinte napról-napra apad a látogatók száma, elhatároztam: erélyesen véget vetek ennek az állapotnak, amely alkalmas egzisztenciám aláásására.*

Amikor a panaszok két-három naponkint megismétlődtek, leeresztettem a medence vizét. Legnagyobb megdöbbenésemre a fenekén mintegy tíz darab jól kifejlett rákot találtam...“

A hatalmas vagyonnal bereklámozott és kiépített strandfürdő tulajdonosa később így folytatja panaszát.

„...Az est beálltával két őrszemet állítottam a medencéhez, mert az volt a meggyőződésem, hogy a közeli konkurens strandvállalkozó akarja ily módon tönkre tenni megélhetésemet.

Valószínüleg jó nyomon vagyok, mert őreim reggel jelentették, hogy

az éjszaka folyamán egy ismeretlen férfi csomagot dobott át a strandfürdő kerítésén. Néhány pillanat mulva pedig egy csobbanásra lettek figyelmesek. Másnap a strandolók ismét panaszkodtak a rákcsipések miatt.

Mindezek előadása után tisztelettel kérem a hatóságok védelmét.“

MANNA
Gyógy
Bonbon

A legideálisabb és legterhashajtó hatással bíró mészetesebb, kellemes ízű gyógycukorka, amennyiben kizárólag a „Manna“ (Cassia Fistula)

természetes gyümölcs

kivonata, minden egyéb alkatrész hozzáadása nélkül.

Kapható fűszer-, csemegekereskedésben és minden drogueriában.

Továbbelárusítók megrendelhetik: Vezérképviseletnél, Budapest, V, Visegrádi köz 5. — Telefon: 92-0-18

A Szent István hét legjobb reklámja

H. G. Wells, a „William Clissold világa“ című kétkötetes regényében közel száz oldalon foglalkozott a reklám szükségességével és elmaradhatatlan sikerével.

A Szent István-hétnek is megvoltak a maga reklámmeglepetései. Az ünnepségek rengeteg idegent vonzottak fővárosunkba és a kereskedők, szállodák, szanatóriumok jól elhelyezett hirdetésekkel, a modern reklámtechnika minden eszközével igyekeztek önmagukra felhívni úgy a látogatók, mint a budapestiek figyelmét.

De a legmegkapóbb és a legfigyelemreméltóbb a Dr. Baál Károly főorvos Hüvösvölgyi Gyermekszanatóriumának István-napi propagandája volt. Először a külföldi vendégeket szállító autocárokon ötlött az aggódó szülők szemébe az a színes plakát, mely a gyermekek édenkertjének pontos címét tartalmazza.

A Dunaparton sétáló tömeg az a negyedmillió, aki a tüzijátékra várt, még a reklámoktól elfásult pestiek is érdeklődve nézték az óriási villanykévéket, melyek az égre vetítették: „Gyermekek paradicsoma Baál főorvos Hüvösvölgyi Gyermekszanatóriuma.

Gondoltak azokra is, kik nem figyelték a vetített hirdetéseket és egy óriási megafon élőszóval hívta fel figyelmüket egy az összes lapokban megjelenő napihírre: „Dr. Baál Károly Hüvösvölgyi Gyermekszanatóriuma, mint klimatikus gyógyhely egész éven át nyitva! Állandó iskoláztatás vérszegény, ideges, elnevelt, rosszul evő gyermekek részére. Iskoláztatásra ajánlatos előre jelentkezni, mert csak korlátolt számban történnek felvételek. Hidegkúti út 47. Tel. 645-19.“

Ez a hangos hír aztán senkinek a figyelmét nem kerülhette el. Ügyesebben már összse sem lehetett volna állítani egy reklámsorozatot.

KÁROLY KIRÁLY TRAGÉDIÁJA

Hogyan halt meg IV. Károly Madeira szigetén. Funchali szemtanuk elbeszélése a királydrámáról.

Irta: LÁNCZY PÉTER 3

Copyright by „A Hét".

Pedig hát, úgy-e, ilyen csekélységek... Hiszen az csak természetes. Akkoriban tele volt a város ügynökökkel, besugókkal, politikai kalandorokkal, akik még a kertjébe is bemerészkedtek éjszaka, hogy „vigyázzanak" a király személyére, „őrizzék" esetleges merényletektől. Leglázasabb buzgalommal a postahivatalt őrizték. Bizony igen sokszor hiába...

— Az utolsó napon — teszi hozzá csendesen — természetesen fent voltam a Quinta do Monteban, a haldokló király mellett. De a királyné Őfelsége végül valósággal lezavart, mikor hetedszer rohantam fel a hegyre néhány oxigéntömlővel. Az én apám is súlyos beteg volt, Őfelsége nem engedte, hogy magára hagyjam beteg apámat... És nem furcsa? Mikor leértem, kigyulladt az autóm. Ez volt az a kocsi, amely az érkezés napján a hotelbe szállította őket és amelyben az oxigénpalackokat vittem a királynak az utolsó délután. Nem is javítottam ki, úgy hagytam, elégett karosszériával. Hiszen úgy sem tudnék járni vele. Legyen belőle emlék...

— Senhor Vieira de Castro, mondja meg nekem, kitől kaphatnék még adatokat a királytragédia lefolyására vonatkozólag?

Antonio Vieira de Castro egy percig sem gondolkozik a válaszon. Már nyul a töltőtollához és névjegyet vesz elő.

— Adok önnek néhány sort ahhoz az emberhez, aki úgyszólván elválaszthatatlan volt a felséges pártól. Homem da Gouveia kanonok a partraléptés pillanatától a halál percéig ott volt Őfelsége mellett, aki legbizalmasabb barátságával tisztelte meg. Menjen hozzá, ha olyan részleteket óhajt, amelyeket a világtörténelem lapjain fogunk viszontlátni egykor. Szivesen fogja önt fogadni, nem csupán azért, mert én ajánlom figyelmébe. Itt minden ajtó megnyílik ön előtt, mert magyar.

Antonio Homan da Gouvela házában

Egyemeletes, kényelmes kis ház, a liceum közelében, pár lépésnyire a Jardin Publicotól. A csöngetésre erőteljes alakú, okosszemű, feketereverendás pap nyit ajtót. Ezüstcsattos abbé-cipője felett piros harisnya villan: kanonok.

Kényelmes dolgozószobába vezet be s hellyel kinál. Mikor megtudja, hogy magyar ujságírót lát vendégül, a pohárszékhez lép. Előkerülnek a finoman metszett, apró pohárkák s a mohósnyakú üvegben a királyok bora, az ötvenesztendős Malvazia Velha.

— Kérdezzen, uram — mondja a kanonok —, mindenre felelek. Ideje már, hogy a világ meglássa ezt a mélységesen emberi tragédiát.

— Kanonok úr, nem kérdezek. Ön végig szemtanuja, sőt szereplője volt az eseményeknek, beszéljen. Az én szerepem a krónikás szerepe, nem a kiváncsi idegené.

A tragédia

— Csak egy nappal az érkezésük előtt közölte a sziget kormányzója a lakossággal, hogy másnap fejedelmi vendégeket kapunk. Az egész város ott tolongott a kikötőben, mikor feltünt az angol cirkáló, a „Cardiff". Ágyuk dörgése jelezte, hogy a horgonyt leengedték. A számüzötteket a „Gaivota" motoros szállította partra a Portinho mólónál. A királyon hosszú, barna bőrkabát volt, a királyné angolosszabású útiruhát viselt. Egy pillanatra a közelükbe kerültem:

— Willkommen... — mondtam mély meghajlással. A királyné kezet nyujtott. Ettől a perctől kezdve az utolsóig velük maradtam.

— A királyi pár beült Vieira de Castro autójába s a Villa Victoriába hajtatott. Ott kereste fel őket másnap a funchali püspök, aki néhány perces tisztelgő látogatást tett a királyi párnál. A Times már másnap jelentette, egy madeirai távirat alapján, a püspök látogatását. És néhány nap mulva megérkezett a pápa Őszentsége sürgönye, amelyben megköszönte a püspöknek, hogy nem mulasztotta el a vizitet...

(Folytatjuk.)

6 fillér a MAGYAR HÉTFŐ

VIGYÁZZ mert nem minden fémtisztitó SIDOL

Horthy Miklós-Tudományegyetem KÖNYVTÁRA SZEGED

SZINHÁZI GUKKER

A nyári szünetnek vége, de a színházak még mindig nem jutottak túl a tárgyalásoknál. Nagy füstfelhők és végtelennek tetsző megbeszélések jelentik egyelőre a színházi munkát. Már minden biztos és még mindig nem biztos semmi. Félhivatalosan igaz már az, hogy a Nemzeti Színház az Árva László király után Zágon István új vígjátékát hozza..., hogy a Belvárosi Színházban a „Szivárvány" vendégjátéka után jön a zenés játéknak átírt Lysystrata... hogy a Pesti Színház Lakatos László operettjével nyit... hogy a Magyar Színházban folytatják az „Egy csók és más semmi" előadásait s hogy a többi színházakban egyelőre minden csendes.

✶

A nyár kellemes és könnyű hangulata tölti el még egyelőre a nyaralásból csak most visszatért művészeket. Mindenkinek van valami kedves emléke, színes története, lelkes hangulata, amely még vissza hozza egy-egy elfutó pillanatra a nyári napok színét.. Ezek között is talán az a legédesebb, amelynek hőse a mosolygó szemű, platinaszőke, griberlis művésznő és a preciz tőke beosztásáról ismert dúsgazdag nagyiparos.

A siófoki telepi étteremben történt, ahol tudvalevőleg egy kitünő cigányzenekar szolgáltatja a zenét vacsora idején.

Az étterem egyik meghitt sarkában vacsoráztak a művésznő és az iparmágnás. Vacsora után jóféle borok, majd éjféltájban pezsgő ömlött a poharakba és lassanként, egész discreten a zenekar is közelebb húzódott az asztalhoz. A hangulat egyre fokozódott, lelkesebb, frissebb, forróbb lett, folyt a pezsgő, a cigány húzta, felharsant a jóféle, talpalá való magyar nóta és a temperamentumos művésznő széles jókedvében énekelni kezdett.

Az iparmágnás, aki nagyon örült a hölgy jókedvének, egyszerre odaszól a cigánynak:

— Minden nótáért, amit eljátszol, kapsz 50 pengőt.

Reggel hét óráig tartott a cécó — és mikor a vendégek eltávoztak, a megrökönyödött zenekar összesen 50 pengőt kapott.

A preciz tőke beosztásáról híres iparmágnás ugyanis egész éjszaka ugyanazt a nótát huzatta.

✶

A világhírű Jusniy „Kék madár" mintájára egy nagy londoni színházi ügynökség megbízásából Budapesten szervezték meg azt a társulatot és állítják össze a műsort, amely Európa minden nagy városában vendégszerepelni fog. Tizenkét kitünő magyar író írja a műsort, amelynek díszleteit Timár János festőművész tervezi. A második „Kék madár" októberben indul első európai körútjára.

✶

Azért a színésznők közül is volt, aki nyárra Pesten maradt. Az élelmes, tehetséges és mindig szorgalmas Faragó Sari, a nyári szünetben annyi iparművészeti munkára kapott megrendelést, hogy még gondolkozni sincs ideje, vajjon elfogadja-e az egyik operettszínházunk kecsegtető ajánlatát, vagy pedig a sok sikert hozott munkáinak készítését folytassa.

✶

És a film?

Program szerint folyik a munka.

Winter Sándor bankár „bűne"

Nagy megdöbbenést és meglepetést keltett a tőzsdén, de a filmesek körében is az a támadás, amely indokolatlanul és érdemtelenül érte Winter Sándort, a magyar filmgyártás új, értékes munkását. Winter Sándor neve csaknem teljesen ismeretlen a nagyközönség előtt, annál népszerűbb azonban a filmesek és mindazok körében, akiknek bármilyen közük van a magyar film finánciro zásához, gyártásához, forgalombahozatalához és külföldön való értékesítéséhez.

Winter Sándor a tőzsdén kezdte pályafutását és annak ma is népszerű, mindenki által tisztelt tagja. Már a tőzsdén csak barátokat szerzett magának, akik értékelni tudták a fiatal törekvő és szótartó embert, aki

mentes volt azoktól a konzervativ elvektől, amelyek a tőkét bitosítják ugyan, de nem termelnek.

Lehetne-e, ha igaz a vád, Winter Sándor hibájául felróni, hogy Stillhalte-követeléseket vásárol külföldi cégektől és azokat itthon termelési célokra, főleg a magyar film fejlesztésére használja fel, amiért kockázatot is vállal. Hibát keresni abban, hogy Winter Sándort milyen cél hajtotta a filmpiacra, nemcsak hogy nem ildomos, de nem is helytálló.

Winter Sándor száz és száz munkanélkülinek juttat keresetet, művészeket, színészeket, statisztákat és állásnélküli személyzetet foglalkoztat egy-egy filmjével, amelyet ő financiroz.

Függetlenül ettől hazafias cselekedetet is végez Winter Sándor, a filmgyártás szerelmese, amikor belátatlan horderejű perspektiváknak nyujt segédkezet és lehetővé teszi a magyar film fejlődését. Egy Magyarországon készült jól sikerült film külföldre kerül, bejárja az egész világot, ragyogóan szolgálja a magyar propagandát s azonkívül esetleg tekintélyes külföldi valuta beözönlését is jelentheti.

Az igazság az, hogy Winter Sándor semmiféle szabálytalanságot nem követett el, egyetlen fillér transferpénzt sem kapott a filmgyártás céljaira. Hiszen ő, aki saját erejéből küzdötte ki magának mai pozicióját jobban kell vigyáznia presztizsére és pozicijára mint hogy elkövethetne olyan cselekményt, amely mai szilárd és kitünően fundált elhelyezkedését megingathatná.

A Hét közgazdasága

A hitelnyujtás mesterséges akadályai

A jelnlegi hitelpangás mellett a gazdasági élet vérkeringése nem indulhat meg. Vizsgáljuk meg, mely okok gátolják az egészséges hitelélet kialakulását.

Uton-útfélen hallatszik az a kívánság, hogy sürgősen meg kell reformálni hitelrendszegünket, mert lehetetlen állapot, hogy a 300.000 pengő értékű házra ne lehessen 10.000 pengő kölcsönt kapni, mivel a beszerzési vagy előállítási értékét megközelítő normális áralakulás mindaddig kizárt, amíg a vagyontárgyak mielőbbi elidegenítését a hitelnyelt hitellel könnyű szerrel megbírkózhatna.

Hiába biztosítunk jelzálogi bekebelezéssel egy 100.000 P értékű házon 5000 P-t, mert ha az adós rosszhiszemű, vagy adóhátraléka miatt vagy esetleg egyéb okból fizetési kötelezettségének meg nem felel, esetleg per útján sem tudunk az ingatlanból kielégítéshez jutni. A fennálló törvényes rendelkezések szerint ugyanis a házbéradó alá eső ingatlan az árveréshez szükséges hatóságig adó és értékbizonyítványban feltüntetett és a jelenlegi viszonyokhoz képest túl magas becsérték felénél, egyéb ingatlan a becsérték (kikiáltási ár) kétharmadánál alacsonyabb áron árverésen el nem adható, már pedig ily ár mellett gyakori eset, hogy nem akad árverési vevő akkor,

amikor a házjövedelem túlnyomó részét a közterhek emésztik fel és amikor a mezőgazdasági művelés alá eső ingatlanok jövedelmezősége a termékek árhanyatlása folytán köztudomás szerint lényegesen visszaesett.

A hátrább álló jelzálogos hitelező a fedezeti elvnél fogva — amelynek folytán az ingatlant végrehajtási árverésen eladni nem lehet, ha az elért árverési vételár a végrehajtató követelését megelőző rangsorban kielégítendő terheket teljesen nem fedezi" — valósággal az adós jóindulatától függő helyzetben van, mivel a a kereskedő akinek pl. 200 P-t kitevő árukövetelése 50.000 pengő erejéig bekebelezett jelzálogjogot követő rangsorban következik, nem nélkülözhet 50.000 pengőt és a bekebelezés nélkül fennálló köztartozások kielégítésére szükséges tőkét csak azért, hogy az árverés megtartását biztosíthassa.

Hyperol

ideális száj- és toroköblögető

És ha figyelembe vesszük, hogy az árverést megelőző 3 évre kivetett és az elárverezett ingatlant terhelő föld- és házadó, valamint egyéb községi adók és ezek járulékai a jelzálogos terhek előtt nyernek kielégítést, hogy a hitelezőnek a kereslet megnövekedése folytán jogosult magasabb kamatigényét — kényszerítő rendelkezésekkel, egyoldalú adósvédelmi szempontok túlzott méltatása miatt — folytonosan csökkentik, miáltal a késedelmes fizető valósággal praemiumot kap, hogy a behajtási eljárás különböző módosítások következtében — pl. árverési terminus határidejének meghosszabbítása — mindinkább nehézkesebbé válik, akkor kezd derengeni a hitelezői álláspont jogoslutsága és ha majd

uralomra jut az a felfogás, hogy a hitelezői igazság egyenértékű az adósával, akkor ismét el fog következni a hitelnyujtás korszaka.

Ameddig azonban havi 1000 pengő fizetéssel rendelkező köztisztviselő ellen 50 P-ös árutartozása miatti fizetésletiltás tiltó jogszabályba ütközik és az ország lakosságának többségét alkotó mezőgazdák folytonosan újabb és újabb kedvezményekben részesülnek a többi legalább oly rossz helyzetben lévő foglalkozási ág terhére, amíg a külföldi pénznemekben kikötött szolgáltatások érvénytelensége törvény erejénél fogva áll fenn és az értékállandósági kikötés a jogi szabályozás tökéletlensége miatt problematikus lesz,

amíg a hitelezőket kamatilleték lerovási ív beszerzésével és kitöltésével zaklatják és a folytonosan előkészítés alatt álló korszerű törvényalkotásokkal nyugtalanítják, addig bajos a javulás útjára lépni.

De ha majd visszaállítják a felek szerződési szabadságát és le fognak bontatni az egészséges alanyok életműködését akadályozó korlátok, akkor ismét érvényesülni fognak azok a józan igazságok, amelyeknek elhomályosítása már eddig is rengeteg kárt okozott a gazdasági életnek és talpraáll a hitel.

Dr. Berger Pál.

Hitelhiányról csak ott beszélhetünk, ahol és akinél volna megfelelő fedezet az igénybe veendő kölcsön biztosítására,

mert abban a pillanatban, amikor fedezethiány akadályozza a kölcsönnyujtást, nem lehet hitelhiányról szó. Ezen kategória részére ugyanis soha sem létezett hitel és ha feláll ítanánk azt az abszordumot, hogy a teljesen eladósodottakat csak újabb hitelekkel lehet megmenteni, akkor felmerül a probléma, mi történjék a hitelezőkkel és ki fogja a kihelyezések behajthatatlansága miatt éhhalálnak kitett kölcsönadókat a pusztulástól megóvni.

Tény, hogy a hitelezők nem hagyják magukat altruista szempontoktól vezettetni, de

miért nem adnak hitelt annak, akinél pénzük sokszorosan biztosítva van és ahol az adós bonitása a legrigorózusabb elvek szerint is megfelelő.

Indokolt-e a hitelezők aggodalma a kölcsönnyujtástól való tartózkodás avagy csak tisztán pszihológiai okok (pl. bizalmi krízis) gátolják a kihitelezést.

Az alábbiakban, nagy vonásokban gyakorlati szemszögből tekintve igyekszünk kimutatni azt, hogy a jelenlegi jogszabályoás mellett a hiteltző miért nem helyezheti ki momentán felesleges tőkéjét annak ellenére,, hogy az adós kellő fedezettel bír és az igé-

Molnár Andrást megerősítették ügyvezető-igazgatói állásában. A Nemeti Hitelintézet igazgatósága e hónap 25-ére rendkívüli közgyűlést hívott össze, amelyen mindenekelőtt Sztamoray János eddigi vezérigazgatónak nyugdíjaztatási kérelmét tárgyalták. Sztamoray Jánost — mint ismeretes — a közelmultban a kormány a Közérdekeltségek Felügyelő Hatóságának elnökévé nevezte ki, aminek következtében megvált a Nemzeti Hitelintézetnél több mint egy évtized óta viselt vezérigazgatói állásától. Igazgatósági tagnak Gévay-Wolff Nándor ny. államtitkárt választották meg, aki már korábban tagja volt a Nemzeti Hitelintézet igazgatóságának.

Ugyanezen a rendkívüli közgyűlésen bejelentették Molnár Andrásnak ügyvezető igazgatóvá történt kinevezését, amelyet a közgyűlés tagjai annál is inkább lelkesedéssel vettek tudomásul, mert Molnár András már hosszú évek óta kiváló helyettese volt Sztamoray Jánosnak. Egyúttal a közgyűlés határozott a Nemzeti Hitelintézet önálló vállalati nyugdíjpénztártőkéjének felemeléséről és azt 50.000 pengővel dotálta.

A Ganz és Társa villamossági-, gép-, vagon- és hajógyár rt. július 31-én tartotta rendes évi közgyűlését Harkányi János báró elnöklete alatt.

A társaság mérlege az elmult évben 7,457.246.92 pengő veszteséggel zárul, amely az értékcsökkenési leírásokon kivül magában foglalja a vállalat különböző bel- és külföldi gyártási és eladási telepeinek, illetve fiókvállalatainak üzemi veszteségét is. Az igazgatóság a közgyűlésnek azt javasolta, hogy a kimutatott veszteség — a két előző évhez hasonlóan — a tőketartalékból fedeztessék. Az 1932. évi veszteség leírása után a társaság saját tőkéje kereken 25 és fél millió pengő marad, amiből a részvénytőkére kereken 17 millió pengő, a tartalékokra pedig ezen összegnek mintegy fele, vagyis 8 és fél millió pengő esik. A társaság üzleti forgalma az 1932-es évben a világhelyzetnek megfelelően további rendkívül erős összezsugorodást mutatott és az 1929. évi forgalomnak már alig 30 százalékát érte el. Az 1933. évben a foglalkoztatás mértéke javuló irányzatot mutat.

A „Palma" és az „Emerge" Kaucsuk fuziója. Két vezető kaucsukgyárunk alapos előkészítő tárgyalások után kimondta a fuiót az augusztus 8-án megtartott rendkívüli közgyűlésen. A megegyezés értelmében a Emergé magábaolvasztotta a Palma Kaucsuk Rt.-t, amelynek részvényeit Emergé-papirokra cserélték ki, ami által az alaptőke 204.000 pengőre emelkedett. Minden remény megvan arra, hogy az eddig is kitünően prosperáló kaucsukgyárak a fuzió révén eredményes racionalizálást hajthatnak végre és fokozott tevékenységgel bővíthetik ki forgalmukat.

Kedvező mérleggel zárta üzletévét a Berlini Victoria. A Berlini Victoria Biztosító, mely Németország egyik legnagyobb biztosító intézete az elmult számadási évre oly impozáns mérleget hozott nyilkevesen versenyezhetnek, ványosságra, mellyel a kontinens biztosítói közül csak

A 427,957.763 márka mérlegösszeget kimutató évi zárszámadás 9,389.001 márka tiszta nyereségegyenleggel zárult.

A nyereségből 7,302.823 márka esik a nagy életbiztosítók osztályára és 1,991.325 márka az orvosi vizsgálat nélküli biztosítási ágazatra. Az intézet évi összdíjbevétele 61,384.539 márkára rúg, míg a díjtartalékok összege 256,237.955 márka. A vagyontételek közül különösen említésre méltó a 241,770.793 P összegű jelzálogilag fedezett kihelyezés, a 23,154.530 márka értékeléssel feltüntetett ingatlan számla és a bármely pillanatban mobilizálható likvid-követelések 19,41k.865 márkás tétele.

Az igazgatósági jelentés a belföldi üzlet fejlődésén kívül nagy elismeréssel emlékezik meg a külföldi képviseletek által elért tekintélyes eredményekről. Ezek sorában kimagasló szerepet játszik a budapesti képviselet, mely Rózsa György ügyvezető igazgató szakavatott vezetése mellett az anyaintézethez méltó lendülettel fejlődik.

A Duna Biztosító magyar fiókjának nyeresége: az alaptőke 96%-a. A Duna Általános Biztosító Rt. talán a legkonzervatívabb intézete Ausztriának, amely ma is őrzi azokat az üzleti tradiciókat amelyek naggyá tették ezt az intézetet a Ferencjózsefi korszak nyugodt decenneumai alatt.

A központi mérleg adataiból kiemeljük, hogy a 4 millió osztrák schillinggel dolgozó társaság kárbiztosítási számlán 360.903 S., életbiztosítási számlán 34.654 S. nyereséget ért el, vagyis az alaptőke közel 10%-át kereste meg.

A magyarországi igazgatóság üzletének vezetése, Kallós ügyvezető igazgató irányítása mellett, ma is minden dícséretet megérdemel. A magyarországi üzlet folytatására szánt 50.000 pengős tőke 96%-át, számszerűleg 48.027 pengőt kereste meg egy év alatt a társaság. A kárbitosítási számla nető díjtartaléka 152.786 pengő, a függő károk tartaléka 63.061 pengő. A kárbiztosítási számla 1.03 millió pengős aktivumának legnagyobb összegű tétele a 632.242 pengős künnlevőség. Életbiztosítási ágazatban a nető díjtartalék és díjátvitel összege meghaladja a három millió pengőt, a függő kártartalék összege pedig 47.161 P. Az intézet magyarországi ingatlanait 1,750.000 pengőre értékeli s ez a díjtartalék részbeni fedezetére szolgál. Az értékpapírtárca értéke 1,339.467 pengő, a kötvénykölcsönök összege 549.174, a künnlevőségek ösz-

Esztergomi Artézi Strand. Az idei szezón korlátolt fürdőzési lehetőségei a hosszabb úttól visszatartják a rendes fürdőző közönséget, s a főváros lakossága inkább a közeli fürdő-, nyaraló- és üdülőhelyeket keresi fel. Ezért van Esztergomban, Budapest Badenjében élénk fürdőélet ahol a Szent István Artézi Fürdőtelep 20 fok C meleg, naponta kristálytiszta vízzel újból töltött nagy strandfürdőjében, továbbá külön női és férfi uszodájában vigan szórakozik egészsége ápolása mellett a fürdőző. A főszezon idejére az időjárás is kedvezően alakult s jelenleg annyira kedvelt a fürdőtelep, hogy nemcsak a vasárnapi kirándulók, hanem hétköznap is naponként ezrével látogatják a mai lázas idegélet munkájában kifáradtak, akik a víz üdítő és gyógyító hatásában keresnek felfrissülést. A 29 fok C melegségű víz az őszi szezonban is alkalmas a fürdőzésre, a mult évben a kedvező időjárás folytán csak október 4-én zárult a fürdőévad. Esztergom kiválóan alkalmas hely a weekendre.

Felelős szerkesztő és kiadó:
BENCZÉS TIBOR
Minden cikkért szerzője felel.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Bpest, V. Vilmos császár út 74
Telefon: 24-0-62
Előfizetési ára egész évre 20 P